

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова навчальна дисципліна)

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Розробник: Володимир КАЛІНІЧЕНКО доцент кафедри екології,
збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат
сільськогосподарських наук, доцент

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Управління екологічною безпекою
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Рівень вищої освіти	Бакалаврський рівень
Спеціальність	101 Екологія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Вивчення дисциплін «Управління природоохоронною діяльністю», «Оцінка екологічних ризиків», «Моніторинг довкілля, «Екологія людини».

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни Управління екологічною безпекою: забезпечити студента знаннями щодо екологічної безпеки, сформувати чітке розуміння основних закономірностей формування екологічної небезпеки й управління безпекою, а також допомогти з набуття майбутнім спеціалістом практичних вмінь і навичок із забезпечення екологічної безпеки.

Основні завдання навчальної дисципліни: дослідження природоохоронного механізму функціонування господарського комплексу країни в умовах корінної перебудови економіки та її інтенсифікації. Навчити студента приймати управлінські рішення, застосовувати захисні засоби та заходи в умовах надзвичайних ситуацій для підтримки норм екологічної безпеки, створення і підтримки безпечних умов життя і діяльності людини як у звичайних умовах побуту та виробництва, так і в умовах стихійних лих та техногенних катастроф. Навчити роботі з основними нормативними документами, державними та галузевими стандартами з екологічної безпеки, правилами укладання нормативних документів.

Компетентності	Програмні результати навчання
загальні: ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ПРН 4. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

<p>Фахові : ФК 5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю. ФК 9. Здатність працювати в команді. ФК 11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого. ФК 12. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.</p>	<p>ПРН 7. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.</p>
---	---

Програма навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	Самостійна робота
Тема 1. Екологічна безпека. Загальні аспекти. Безпека та небезпека: співвідношення.	14	2	2	10
Тема 2. Характеристика екологічної небезпеки. Ієрархічна структура.	14	2	2	10
Тема 3. Екологічна ситуація. Неприятливі екологічні ситуації та природні передумови їх виникнення.	14	2	2	10
Тема 4. Антропогенні фактори виникнення несприятливих екологічних ситуацій.	14	2	2	10
Тема 5. Надзвичайні екологічні ситуації.	16	2	4	10
Тема 6. Теоретичні аспекти аналізу формування екологічної небезпеки.	16	2	4	10
Тема 7. Основні напрямки та пріоритети державної політики України в сфері екологічної безпеки.	16	2	4	10
Тема 8. Регіональна екологічна небезпека в умовах надзвичайних ситуацій	16	2	4	10
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань на самостійну роботу	Опитування	
ПРН 4.	8	24	16	48
ПРН 7.	8	28	16	52
Разом				100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
для студентів денної форми навчання

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань на самостійну роботу	Тестування	
Тема 1. Екологічна безпека. Загальні аспекти. Безпека та небезпека: співвідношення.	6	2	12	8
Тема 2. Характеристика екологічної небезпеки. Ієрархічна структура.	6	2		8
Тема 3. Екологічна ситуація. Несприятливі екологічні ситуації та природні передумови їх виникнення.	6	2		8
Тема 4. Антропогенні фактори виникнення несприятливих екологічних ситуацій.	6	2		8
Тема 5. Надзвичайні екологічні ситуації.	12	2		14
Тема 6. Теоретичні аспекти аналізу формування екологічної небезпеки.	12	2		14
Тема 7. Основні напрямки та пріоритети державної політики України в сфері екологічної безпеки.	12	2		14
Тема 8. Регіональна екологічна небезпека в умовах надзвичайних ситуацій	12	2		14
Разом	72	16	12	100

критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях:

Оцінка	Вимоги до знань та умінь
3	відмінне виконання, вільне володіння теоретичним матеріалом щодо захисту навколишнього середовища еколого-інженерного проектування.
2	достатнє виконання з невеликою кількістю неточностей, володіння теоретичним матеріалом щодо захисту навколишнього середовища еколого-інженерного проектування.
1	виконання задовольняє мінімальним критеріям
0	потрібне повторне виконання

критерії оцінювання виконання вправ на самостійну роботу:

Оцінка	Вимоги до знань та умінь
2	відмінне виконання, вільне знання нормативно-правової бази щодо захисту навколишнього середовища еколого-інженерного проектування.
1	достатнє виконання з невеликою кількістю неточностей, знання нормативно-правової бази щодо захисту навколишнього середовища еколого-інженерного проектування
0	потрібне повторне виконання.

Критерії оцінювання виконання вправ на самостійну роботу:

12	Здобувачем надано правильних відповідей не менше ніж на 90% питань
7 - 11	Здобувачем надано правильні відповіді не менше ніж на 75% питань
5-6	Здобувачем надано правильні відповіді не менше ніж на 60 % питань
3-4	Здобувачем надано правильні відповіді не менше ніж на 30 % питань

Трудовіткість:

Загальна кількість годин - 120 год. Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю - залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Існує можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей,

розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Існує можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Грицай М. В. Основи екологічної безпеки: навч. посіб. / Сумський державний університет. Суми : Вид-во СумДУ, 2003. 267с.
2. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурдуй Р.С. Основи екологічних знань: навч. посіб. К: Либідь, 2000. 404 с.
3. Сухарев СМ., Чудак С.Ю., Сухарева О.Ю. Техноекоекологія та охорона навколишнього середовища: навч. посіб. - Львів: Новий світ, 2007. 256 с.
4. Злобін Ю. А., Кочубей Н. В. Загальна екологія: навч. посіб. Суми: ВТД "Університ. книга", 2003. 716 с.
5. Тарасова В.В. Методи екологічних досліджень: навч. посіб. частина І. Інформаційні характеристики про середовище, Житомир: ЖГП, 2002. - 306с.
6. Тарасова В.В. Методи екологічних досліджень: навч. посіб. частина ІІІ. Комплексна оцінка стану довкілля Інформаційні характеристики про середовище, Житомир: ЖГП, 2002. 250 с.
7. Экология: учебник для технических вузов /редактор Л.И Цветкова и др. Москва, 1999. – 788 с.
8. Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище : підручник для студентів вищих навчальних закладів / Н. В. Максименко, О. Г.

Владимирова, А. Ю. Шевченко, Е. О. Кочанов . – 3-тє вид., доп. і перероб. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 264 с.

9. Бойчук Ю. Д., Солошенко Е. М., Бугай О. В. Екологія і охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. - 2-ге вид., Стереотип. - Суми: Вид. "Унів. книга", 2003.- 287 с.

10. Фурдичко О.І., Славов В.П., Войцицький А.П. Нормування антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище. навчальний посібник. Київ : Основа. 2008. 360 с.

Допоміжні

1. Васюта О. А. Екологічна політика України на зламі тисячоліть: Монографія. — Київ : КІМУ, 2003. 306 с.

2. Джигерей В.С. Екологія та охорона навколишнього середовища. К.:Знання, 2000 — 203с.

3. Корабльова А.І. Екологія: Взаємовідносини людини і середовища. Дніпропетровськ: Центр екологічної освіти, 2001- 291 с.

4. Безопасность жизнедеятельности /Г.Н. Крикунов, А.С. Беликов, В.Ф. Залунин.1992 — 710с

5. Екологія міських систем та основних виробництв промисловості. Приклади і задачі / С.Х. Авраменко, В.М. Гуляєв, М.Д. Волошин.- Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2007 - 720с.

6. Предельное содержание токсичных соединений в промышленных отходах в накопителях, расположенных вне территории предприятия- М: Министерство сельского хозяйства.- 1985. - 21с.

7. Справочник по охране водных ресурсов / В.А. Львов, В.Н. Ладыженский, А.К. Кузин - К.: Урожай, 1989. - 176 с.

8. Адаменко О. М., Квятковський Г. И. Екологічна геофізика: Підруч. для студ. екол. спец.— Ів.-Франківськ: Полум'я, 2003.— 728 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.pdaa.edu.ua/> - сайт Полтавської державної аграрної академії

2. http://lib.pdaa.edu.ua/mainlist?0=ip_login_no_cache%3D1fbd2afb8102898f7bf8a0d033589994 електронна бібліотека ПДАА

3. <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/> електронний депозитарій освітніх та методичних матеріалів ПДАА

4. <https://menr.gov.ua/documents/>

5. <http://eco.cg.gov.ua/index.php?id=15803&tp=1&pg=>

6. <https://www.ecolabel.org.ua/korisna-informatsiya/normativno-pravova-baza>